

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak: Helyben: 1/4 évre 3 kor.
Egészévre 12 kor; Vidéken: 1/4 évre 5 kor;
Egészévre 20 kor. Egyes szám ára 4 fillér.

Felelős szerkesztő:
Harsányi Sándor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Csapó-utca 9. sz.
Telefon: 275.
Kéziratok nem adatkak vissza.

Uj Magyarország.

Irtá: Koncz Ákos.

Debreczen, május 24.

Daliás idők elevenedtek meg előttünk az elmúlt napokban. Egy szép képet láttunk történeti múltunkból, abból az időből, midőn Hollós Mátyás uralkodása boldoggá tette a nemzetet. Káprázatos fény közepett jelent meg az udvar a lovasjátékokon, hogy igazolja azt az igazságot, hogy az uralkodó lelke összerorrott a nemzet szívével.

Ezek az ünnepek nem puritán uri kedvtelések voltak, hanem a nemzet ősi lelkének megnyilatkozása. Erő és szépség, nemzeti dicsőség s ama boldog kor emléke vegyült itt össze, midőn hatalmas és nagy volt a magyar. Kard és muzsa békésen megfértek egymás mellett azon időben és a magyar király udvara nemcsak hősokeket látott termében, hanem oltárt emelt a művészetnek és tudománynak bölcsen okoskodván akképen, hogy a művészet és tudomány hadi zaj és a nemzet védelmének gondolata szépen megférnek egymással.

Maga Hollós Mátyás, a nagy Hunyadi fia is egyik kezében kardot tartott, a másikkal a tudományt mű-

velte. Tudások és csaták között érezte jól magát s míg lelkének egyik fele a nemzet harsány dicsőségéről álmodozott, addig másik fele a tudományos műveltség felett állott őrt. Magasratörő lelke emellet folyton az igazságot kutatta, nemzetének jogaiából egy jöttát sem engedett, büszké volt arra, hogy magyar s a nagy Hunyadinak fia, és így ne esodáljuk, ha izzó fajszeretete reám felejthetetlenül beiródott nagy neve nemesak a történelemben, hanem nemzetének szívébe is. Nevét, mikor meghalt, legendákba szötte a nemzeti kegyelet s emlékezeténél most is feldobog minden igaz magyar hon-szerető szíve.

Ezt a kort, a Mátyás korát látta pár órára megelevenedni a nemzet a budapesti ünnepek alkalmából. Daliás leventék, erős szívü urasszonyok mutatták be azt az időt, midőn mi álltunk őrt Európa békéje felett . . .

Oly jól esett látni pár pillanatig a múltat . . . Örömmel fokozta, hogy udvarával együtt ott láttuk a nemzet atyját, a királyt. Egy darabot láttunk abból az időből, midőn a magyar király egyedül a mienk volt . . . És a múlt felevenedett emlékenél egy biztató csillagot lát-

tunk a jövőben, hogy talán eljő az az idő megint, mikor Magyarország állandó otthona lesz a királynak, kit népe szeretete glóriával von körül . . . Eljő az idő, midőn a budai királyi palotában megújodik a régi magyar szellem, melyhez dicsőségünk és múltunk legszebb emlékei füződnek.

Hüségese, becsületes, lovagias nemzet vagyunk . . . Rendületlen hievei a trónnak békében és a harcok viharában egyiránt. Nem követelünk semmit, csak jogunkat őrizük féltékenyen. Magyarok óhajtunk lenni, semmi más. Szeretjük ezt a szent földet, mely hősokeket nevelt és takar. Szeretjük a magyar szót, a magyar szó jogáért küzdünk és harcolunk a nemzetietlen velleitások ellen, mely gyöngíti erőnkét.

Tudjuk, hogy mit érünk . . . Munkánk nyomán a külföld is elismeréssel szól felőlünk. Nincs okunk szégyenkezni. Megértünk az önállóságra. Önmagunk erejében birjuk fenmaradásunk biztosítékát . . . Nincs szükségünk gyámbotra, mert erősek vagyunk a kulturára, a haza fentartására, jövőnk kiépítésére. Csak akarat, a nemzet szent akarata kell s mi boldogan élhetünk. *Isten, haza és király* — e hármas jelszóval

A „Szabadság” tárczája.

Szereltem.

Nem ismertem.

Csak sejtelenkép élt a lelkem mélyén,
Azt hittem: szines, meseszerű álom . . .
S ugy találkoztunk merő véletlenből,
Ha jól emlékszem ép egy próbában.
— Volt ott egy lány is. Hófehér batisztban
Az Olimpusról szökhetted oda;
Kibontott hajjal, hódító mosolylyal,
Egy földre tévedt mithoszi esoda.
Szemében tűz volt; izzó, démoni láng,
Beégette lelkembe a képét
S mágnesezővel vonzott, kényszerített
Vakon követni, árnyként a léptét.

Hetekig tartott. Félig örült voltam;
Az anyám sirt, a fia verset irt.
S az ismeretlen, gyöttrő szenvedésre
Ketten kerestünk s nem találtunk irt.

Szerelmes lettem. Füstös anyóka mondta . . .
A tökfőköt huztam, azzal indokolta.

Szentmiklósi József.

A férj nyugalma.

Irtá: Iványi Ödön.

Mondja: egy asszony*.)

(Gitta, egy asszony, ki inkább szép, mint fiatal, inkább elegáns, mint kedves: lámpafénynél várja urát. Izgatottan, diadalmas égő arccal, nevető szemekkel, rózsával a hajában, fekvésben nyugszik az ottomán s a kezében tartott nyitott regényből — nem olvas.)

Andor szerelmet vallott, szavai nem lepte meg: vakmerősége igen . . . Tudtam, hogy szeret; nem hittem, hogy ezt meg ne merje mondani. — Arról, hogy szeret, nem tehetek; arra, hogy nyilatkozzék, nem kapott tőlem bátorítást . . . Jó fiu, csinos, művelt és gavallér, de örült, valósággal örült, ha hitte, hogy megfogom hallgatni . . . Nagyon elnéző vagyok iránta, ha inkább örültnek, mint arczatlannak hiszem.

Igen kiméletes voltam, hogy csak szeme közzé nevettem . . . Helyzetemben ez volt a legtöbb . . . A szegény bolond elképedt: „Ön megölt engem”, mondá és jávozott . . . Olyan őszintén levertnek látszott és annyira sápadt volt,

* A korán elhunyt nagytalentumu író kiadatlan műveiből.

hogy szinte megsajnáltam . . . „Ön megölt engem” . . . Azt hiszem, valamennyi felsült udvarló ezekkel a szavakkal kezd visszavonulni . . . Tragikus szavak! — Csak az bennük a hiba, hogy sem el nem hiszik, sem meg nem tartják . . . Az ilyen kudarcot vallott udvarlókat legalább háromszor kell egymásután igy megölni, hogy megszünjenek — nem: élni, de örült reményeikben hinni . . . Eddig minden jól ment. Andor ur egyelőre meg van ölve . . .

Ez a dolog, kettőnkre nézve, most el van intézve . . . De hát a harmadik fél? . . . A férjem! . . . Megmondjam-neki, hogy mi történt? Ha szölok: ki tudja, mi történik? Mindenesetre tönkreteszem férjem nyugalmat . . . Es miért? Egy semmiért! Mert hiszen semmi sem történt . . . Egy bolond ember bolondokat beszélt . . . Ez az egész . . . Azonban a bolond el van hallgatva . . . Miért áldoznám föl egy józan ember nyugalmat, egy elnémitott bolondért!? Hallgatni fogok.

II.

(Gitta, pirosba, fehérbe játszó arccal, idegesen fölindulva, erős megrázkodástól könnyes szemmel, reszkető ajakkal, hajában egy rózsával, mely le-

szívünkben nincs mitől félnünk... a diadal a mienk, sikerünk biztos.

Csak az a nemzet mehet előre, mely önerejében bizni tud... Merjünk nagyok lenni, ne legyen fogyó hold hazaszeretettünk lángja, hanem érlelő, nemzetnevelő nap, mely nem veszt fényéből, erejéből, melegéből soha. Munkásságunkat, verítékünket szenteljük a haza boldogságának s szívünk oltárán örök Vesztá tűz gyanánt égjen a honszerelme lángja. Ne stagnáljunk, hanem haladjunk s minden téren mutassuk meg, hogy csak egy vágyunk, egy imánk van, hogy a haza boldog legyen. Legyünk magyarok... Ne utánozzuk, ne majmoljuk a külföldet, hanem lázasan keressük és használjuk azon erőforrásokat, melyekben a magyar szív és Árpád földje oly gazdag. Szeretjük a magyar földet, jövedelmünket ne hordják a külföldre, pártoljuk mindazt ami magyar agyban születik és magyar kér becsületet munkájának. Nemzetünk hőseit állítsuk az ifjuság elé, hogy példájukból honszerelmet és kötelességérzetet tanuljanak... A nemzeti erő fejlesztése legyen főtörekvésünk, a a nemzeti kultúra legyen a szövetségünk s varázsoljuk vissza azt a kort, midőn az volt a legnagyobb dicsőségünk, mikor *magyarok* akartunk és tudtunk lenni...

Nem láttam a most lezajlott ünnepeket, de melegség és nemzeti dicsőség érzete gyülemlott a szívembe, mikor nemzetem virágát láttam ezekben egybegyűlve a lovasjátékokon, mennyi erő, mennyi bátorság, vitézség, mennyi fény, kincs s az mind az én nemzetem tulajdona... Ez a fény, ez a pompa most csak pár óráig tartott, de elmulása után joggal támad fel bennünk a remény, hogy ez egy új szellem üde szellője. Vagy nem is új, hanem a régi, az

ősi magyar szellem riadójának még most talán csak messzünnen hallatszó hangja, mely azonban Kárpátoktól Adriáig viszhangozva, erőt és életet nyer...

És mikor e hangot minden magyar szív megérti, mikor mindnyájuk lelke, szive, esze, gondolkodása magyar lesz, mikor nemzetünk régi dicsősége ismét bearanyozza aranykalászos rónáinkat, zúgó fenyveseinket, mikor a régi erő visszaszáll karjainkba, akkor, de csak akkor fog teljesedni az a boldog idő, melyet nemzetünk örök dicsősége ekképen jósolt meg: *Magyarország nem volt, hanem lesz...*

Vaklárma.

Budapest, május 24.

(K. Sz.) Faluhelyen sok helyütt szokásban van, hogy — ha vihar közeleg — félreverik a harangot. Akad aztán olyan buzgó harangozó is, aki még a bárányfelhőt is viharfelhőnek nézi s minduntalan megrángatja a harangkötelet csak azért, mert ökelme szerint: vagy lesz vihar vagy nem lesz vihar, de harangozni mindenáron muszáj.

Szakasztott ilyen mostanában amaz indokolatlan sajtóhadjárat, mely a kiegyezési tárgyalások kapcsán indult meg. Utón-utfélen olvasunk úgy osztrák, mint magyar lapokban a kiegyezés válságáról, kormánybukásról és egebekekről, a melyeknek éle Széll Kálmán ellen irányul, mintha készakarva gátolni akarnák őt eselekvésében, melylyel hazája javára munkálkodik. A legképtelenebb kombinációk járnak be az egyes lapokat, de minthogy helytelen az alap, melyen ezek a híresztelések fölépültek, természetesen alaptalanok maguk a kombinációk is.

A valóság az, hogy az osztrák miniszterek mostani útja kizárólag a kiegyezési és gazdasági kérdések tárgyalására volt szánva. Ennek kapcsán azonban osztrák részről a miniszterek utjából reájok nézve a helyzet javulását következtetik. Ugy tudják ugyanis, hogy az osztrák miniszterek a minap ultimátumot adtak a magyar kormányoknak. Amikor

tehát most a tárgyalást szóbelileg folytatták, ez — szerintünk — bizonyítéka annak, hogy kilátás van az osztrák kivánságok legalább egy részének teljesítésére. Osztrák részről hozzáteszik azt is, hogy e kivánságok igen szerény keretben mozognak s korántsem jelentenek lényeges kedvezményeket. Abba már odaát is belenyugodtak, hogy a magyar kormány a legmesszebbre menő állami kedvezményekkel dolgozik ipara fejlesztésén s azt hangoztatják, hogy ők iparunk versenyképessége érdekében hasonló uton fognak haladni. Mi sem természetesebb, mint az, hogy ez ellen viszont nekünk nem lehet kifogásunk.

Az Ausztriával folytatott gazdasági kérdésekben a tranzakció szükségkép belejártik. Szerződés még sohasem jött létre a felek kölesönös megegyezése nélkül. Különben az nem volna szerződés, hanem hatalmi tény. Am az alkudozások és tranzakciók itt is azon legfőbb cél uralma alatt állnak, hogy a magyar nemzeti államot gazdasági alapokon is igyekezzünk rekonstruálni. Széll Kálmán a megalkuvást az érdeki egyenlítés alapján kontemplálja, a rekompütáció határán túl azonban ismét fölláttja a meg nem alkuvás intranzingens tilalomfáját. Világosan kijelentette már több ízben, hogy az ország mezőgazdasági és ipari érdekeinek fölládozásával semmiféle alkut nem köt.

A tarifakérdésben a végső eredmény szükségkép a kettősördek diadalra juttatása. A magyar nemzeti politika érvényesülhet a közös vámterület alapján. Széll előnyt ad a közös vámterületnek, de ha a nemzeti érdek nem volna megvalósítható a közös vámterület körében, érvényre jutna nemzeti színű vámsorompók közt, melyek föllállításának előkészítésével a kormány számolt úgy, hogy e miatt késedelem nem lehetne. Ez Széll Kálmán politikája, a mely még ott is már eleve fölláttja az intranzingens mesgyéket, a hol a dolgok természete miatt alkudozásra van utalva. Ekkép ott is, ahol a nemzeti érdekre jobb a helyes megalkuvás a kockázat háborujánál.

Az osztrák sajtó kirohanásaival és a magyar kormányra vihart jósó megfigyeléseivel nem törődünk; azokon az indokolatlan ráfogásokon és vádakon is mosolyogunk, melyekkel a magyar kormányelnököt illeti, de esodálkozunk azon,

esőben van. Az ablakfüggöny mögé húzódva — attól fél, hogy férje ép e pillanatban talál belépni s felindultan találja őt.)

Andor megcsókolt... Kiutasítottam. És most sirok a szégyen miatt és reszketek a veszélytől amiben forogtam... Ah, milyen durva, erőszakos, vad ember a férfi, mikor széttépi az illendőség korlátját... Ugy ölelt meg, mintha megfojtani, úgy csókolt, mintha megmarni akarna... Reszketek a harag és a megaláztatástól... A legborzasztóbb az, hogy az én hibám miatt fejlődött ez a dolog idáig. Nem kellett volna hallgatnom a multkor. Meg kellett volna mondanom férjemnek, hogy milyen barátot bír ő Andorban. Most nem lennék így megalázva, most nem lenne oly kínos a valóság... Férjem azt fogja tenni, a mit megtesz minden férj, akinek a feleségét megsértik: megverekszik a szemtelennel. Bosszút áll a feleségéért. Az arcátlan lakolni fog... Igen, de hátha — nem. Hátha megmenekül... férjemet pedig hazahozzák — véresen, talán még annál is rosszabbul... Mit tegyek? Azért a kilátásért, hogy meg leszek bosszulva kockáztassam-e a férjem életét?... Vagy hallgassak és titkoljam szégyenem?...

Mi több nekem? A boszu, vagy a férjem élete? Megsértett nő vagyok, ki elégtételt követel... oh, de a feleség a nőt elhallgatja... Nem tudom, más asszony mit tenne a helyzetemben... de én... hallgatni fogok.

III.

(Gitta halványan, tört tekintettel, bomladozó hajzattal, összekulesolt kézzel áll a szoba közepén, lába előtt egy eltaposott rózsza.)

Isten! Öljd meg vagy vedd el az eszem, hogy ne tudjak emlékezni... A pokol lángja nem lehet égetőbb, mint az a gondolat, hogy mi voltam és mivé lettem? Meghalni! Igen... ez könnyebb, mint emlékezni... A becsülettel elvesz az élet minden értéke... De meghalni is nehéz beestelenül... Ha megölném magamat, meg kellene írnom férjemnek, hogy mi üzött a halálba... De — vajjon kiengesztelném-e őt halálommal?... Nem fordulna-e el megvetéssel a terítőtől, melyen az ő gyalázata fekszik?... Nem fognak-e majd eltemetni megsiratlanul.

Érzem, nemcsak beestelené, de gyáva is lettem... Élni fogok, élni, bűnöm s gyalázatom szörnyü tudatával

... És vele élni, vele, akinek becsületes fejét szégyennel tetőztem, akit alávalón megcsaltam — egy hozzám méltó, hitvány szeretővel... mennyire szeretett, becsült, milyen nagyra tartott ez a derék, jó férj és mennyire bizó és gyanutlan irántam... Oh, nagyon is gyanutlan.

Más férj félti a feleségét, ő nem féltett soha... De hát miért is nem féltett? Hogyan tudta oly nyugodtan nézni, hogy az ember körülöttem volt mindig... Neki tudnia kellett, hogy mit jelent, az midőn egy férfi árnyékként követ egy asszonyt. Neki észre kellett volna venni, hogy ez az Andor — veszedelmes ember. Neki el kellett volna távolítani... Nem. Ő ezt nem tette. Egész nyugodtan nézte, mint kísérti nejét egy férfi... De szabad-e egy férjnek nyugton lenni akkor, mikor feleségét veszélyek környezik... En vétkeztem, igaz, de ő is nagyot, igen nagyot hibázott... Oh, mert az ő vak, közönbös nyugalma volt az, ami mellett így el kellett vesznem... Az én nyugalmam az övé miatt van oda örökre... Igen, ő az oka, ő, hogy ez így esett meg...

hogy akadnak organumok és politikusok, a kik a Széll Kálmán tiszta és tántorítatlan politikájában kételkednek, kik ingadozást látnak ott, a hol az alap szilárdan áll.

Mi nyugodtan várjuk be a kiegyezési tárgyalások eredményét és a félrevert harangok elnémulását. Széll Kálmán politikai multja, államférfiúi bölcsessége garanciát nyújt nekünk arra, hogy a kiegyezési tárgyalások során érdekeinkből és jogainkból egy jöttányit se veszítünk.

Ha némelyek mindenáron árulást, megalkuvást vagy kormánybukást látnak, ám lassanak; de ne kívánják azt, hogy mások is vihart lassanak ott, a hol nincs, csupán azért, mert ők félreverték a harangokat!

Egyházkerületi gyűlés.

Negyedik nap.

Saját tudósítónktól.

Debreczen, május 24.

Az elmúlás gondolata borongott tegnap a kis tanácsteremben, hol negyvenötven egyházkerületi tag hallgatta az egyházmegyéek felterjesztéseit. Szomorú, nagyon szomorú volt a hangulat, a tegnapi nagy halott tragikumának emléke megdöbentett mindenkit.

Az összes egyházmegyéek felterjesztéseit, az adás-vételi, esere- és fizetési ügyeket minden vita nélkül rendezte a gyűlés. Ugy érezte mindenki, hogy a kegyeletet sértené meg, ha vitatkozás, meddő emberi perlekedés színhelyévé tenné azt a termet, melyet csak egy előszoba választ el attól a helyiségtől, hol halotti sápadtan, merev arczezal alussza örök álmát Szabó János esperes.

Eppen ezért siettette mindenki a programmon szereplő pontok letárgyalását. Mellőzték a bővebb magyarázatokat, az előadói kommentárokat, a kérvények felolvasását: megelégedtek a határozati javaslat recitálásával, melyet aztán szó nélkül elfogadtak.

Maga a tárgysorozat igen kis jelentőségű ügyeket tartalmazott. Egyházmegyei felterjesztések, apró parochiális kölcsönök, tőkésítések, testületek és magánosok kérelmezései. — Gyors tempóban, tisztán a referálás meghallgatására szorítkozva, peregték le a tárgyak, úgy, — hogy tizenegy órakor már Degenfeld József gróf elnök berekesztette az ülést.

Részletes tudósításunk a következő:

(Egyházmegyei felterjesztések.)

Az érmelléki egyházmegye azt kérte az egyházkerülettől, tegyen ez felterjesztést a kereskedelmi miniszterhez az iránt, hogy a református ünnepnapokra eső országos vásárokat helyezze át a kormány más napokra. Az egyházkerületi gyűlés e kérelem alapján hozott határozatot.

Ugyanezen egyházmegye indítványt tett, hogy a lelkészek és tanítók gyermekei minden protestáns intézetben teljes tandíjmentességet élvezzenek. Ez indítvány megvalósítását öt egyházmegye pártoló véleménye alapján követendő elvül mondta ki a gyűlés.

A nyiregyházi református leányintézetnek nagyobb összeget ajánlott

meg a tavaly tavaszi kerületi gyűlés, a melyet most a felsőszabolcsi egyházmegye kiutaltatni kért. A gyűlés ez összeget kiutalni rendelte.

Elrendelte a gyűlés a gelsei egyház anyasítását. A nagyszalontai egyházmegye betérjesztette a nagyváradai leányintézet számára a megvizsgálásáról szóló jelentést. A jelentést tudomásul vette a gyűlés s egyben köszönettel adózott Ritoók Zsigmond nagyváradai ítélőtáblai elnöknek, ki a református leány-bentlakások ügyét dűlőre juttatta. — A lelkészek fizetésemelési kérvényeit kedvezően intézte el a gyűlés.

(Adásvételi ügyek.)

Az adásvételi ügyeknél egyetlen érdekesebb pont volt a balmaz-ujvárosi magyar egyház új adózási rendszere. A részletesen kidolgozott adórendezési tervezetet helyeslő tudomásul vette a gyűlés.

A békésbányai egyházmegye öt, a beregi hat, a bihari négy, a debreczeni hat, a felső-szabolcsi tíz, a hevesnagykunsági hét, a máramaros-ugocsai négy, a nagybányai nyolcz, a nagykarolyi két, a nagyszalontai három, végül a szatmári egyházmegye tíz református egyházközség ingatlan vételét és cseréjét terjesztette fel a kerület elé jóváhagyás végett. A közgyűlés két-három felterjesztés kivételével valamennyi esetben megerősítette az egyházmegyéek feltételes rendelkezéseit.

A gyűlés, melyen Kiss Áron püspök és gróf Degenfeld József főgondnok elnökölték, délelőtt tizenegy órakor ért véget.

Angol vendégek Debreczenben.

Tanulmányut a Hortobágyra.

Saját tudósítónktól.

Debreczen, május 24.

A ködös Albion negyvenhét előkelő gazdája, mint a „Szabadság” több ízben jelentette csütörtök reggel érkezik hozzánk. Jelenleg a fővárost tanulmányozzák, honnan két napra rándulnak le Úrnapi Debreczenbe.

Ez a tanulmányut megérdemli, hogy több figyelemmel és érdeklődéssel kíséjük még a szokottnál is, mert nem kéjutázó, kalandszomjas idegenek látogatásáról, de komoly, tudni és tapasztalni vágyó tekintélyes külföldi gazdaemberek érkezéséről és ténykedéséről van szó. A kettő között pedig lényegesebb a különbség, semhogy bizonyítgatni fölösleges lenne.

Magyarország — sajna, még mindig ismeretlen valami a külföld előtt. Vagy téves fogalmaik vannak rólunk, vagy egyáltalában mitsém tudnak létezésünkről s legjobb esetben is, mint Ausztria gyarmatát emlegetnek bennünket. Az a negyvenhét gazda, a ki meszsze angol földről látogat el hozzánk — ismerni kívánja a Tisza-Duna népét, látni akarja kulturánkat, gazdasági fejlődésünket s közvetlen összeköttetést kíván teremteni magyar gazdatestvéreivel. A mi kiesiny, alig számottevő kivitelünk van — azt mind osztrák közvetítés, osztrák bélyeg alatt ismeri a külföld. Hogy ebben a közvetítésben mennyi a köz-

net, azt a nemrég Debreczenben járt Gerard tábornok fényesen jellemezte: elmondván mint csapták be bécsi alkuszok magyar lovakkal az angol hadügyi kormányt.

Ilyen viszonyok közepette örömmel kell üdvözölnünk azt a mozgalmat, mely e visszaélések kizárását célozva, közvetlenül kíván érintkezni Magyarország termelőivel. Hogy nem mi tettük a kezdeményező lépéseket, ez a mi éhletlenségünk szegénységi bizonyítványa.

A magyarbarát angol gazdák hozzánk érkező díszestársaságának agilis és kitűnő nevű elnöke E. A. Fitch. C. A., — titkáruk J. H. Nicolas, — a kirándulás szervezője F. S. — Tagjai továbbá a társaságnak C. B. Russel, — S. P., — I. Page, — R. Balls, — C. U. Brooks, — R. Mariage, — B. C. Custertou, — J. H. Burrows, — C. C. A. F. Bernard, — E. H. Brewster, — C. H. Chisnal, — T. W. Goodchild, — J. Speir, — J. Smith, — C. C. F. W. Clarke, — R. C. Hunter, — G. Jackson. — C. C. E. Fingey, — J. Cowv, — I. Hurst, — R. W. Daunatt, — A. E. Winmill, — G. Baynes, — H. Stopes, — W. Maczandrew, — I. P. R. H. Eve, — T. Bradrige, — W. Hasler, — S. P. Mairage, — H. W. Hoskin, — I. G. Eve, — I. Carrad, — F. A. Waizey, — R. F. Cross, — T. J. Hater, — D. Houston, — H. Turner, — A. Keen, — D. Crawford, — S. A. Crawley, — W. S. Baerett, — I. Pimbley, — S. Steel, — H. D. Squier, — I. F. W. Dobson.

A vendégek névsorát tegnap kapta meg a város „Gazdasági Egyesülete,” mely mindent elkövet, hogy az angol gazdák jól érezzék magukat Debreczen vendégszeretetében.

Csütörtökön a Pallagot, a dohánygyárat, pénteken a Hortobágyot tekintik meg és este utaznak tovább Szerencs felé.

A magyar delegáció teljes ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, május 24.

A magyar delegáció ma délelőtt 10 órakor Andrássy Gyula gróf elnöklete alatt teljes ülést tartott, s melyen jelen voltak Goluchovski külügyminiszter és Spaun báró tengernagy a közös kormány és Széll Kálmán miniszterelnök, Fejérváry Géza báró és Széchenyi Gyula a magyar kormány részéről.

Folytatták a külügyminisztérium költségvetésének a tárgyalását.

Rakovszky István: — attól tart, hogy ha külügyi képviselőt erősebben nem védi érdekeinket terhes kereskedelmi szerződéseket fogunk köthetni. Elvárja Goluchovskitól, hogy a hármasszövetség keretében oda fog hatni, hogy a monarchia gazdasági érdekei fel ne áldoztassanak. További indokolás után a következő interpellációt terjeszti elő:

1.) Való-e az a hír, hogy gróf Bülow német birod. kancellár és Pometti olasz külügyminiszter között velencei találkozásuk alkalmával a hármasszövetségre nézve végleges megállapodások történtek? 2.) Való-e, hogy a most érvényben levő olasz kereskedelmi szerződés változatlanul fenntartatik, különösen az u. n. fokklauzula továbbra is fennmarad? 3.)

Kész-e azt a külügyminiszter a hármasszövetséggel közölni? Ha nem: 4.) Miért nem hozza e szerződést nyilvánosságra? 5.) Valók-e azon hírek, hogy a monarchia és Olaszország között tárgyalások folynak Albania esetleges megszállására vagy az érdekszférák határainak megállapítására nézve?

Az interpellációt kiadták a külügyminiszternek.

Papp Géza a hármasszövetséget helyesnek tartja és a külügyi költségeket megszavazza. Tudjajól, hogy e költségek ellen való tiltakozás népszerű, de a mikor arról van szó, hogy például a monarchia harc képessége biztosítsák és érdekösszeütőkzések esetén a monarchia érvényesíthesse szavát és hatalmát, e költségek megállapításánál ott áll a kormány és a többség felelőssége, a melyet a népszerűségért feláldozni nem lehet és nem szabad.

Okolicsányi László nagyon szomorúnak tartja, hogy Papp Géza udvariasan kér olyan dolgokat, a melyeknek teljesítése törvényadta jogainból folyik. Csatlakozik Papp kívánságaihoz, de esodálja, hogy nem fogadta el Holló határozati javaslatát, a melyben a magyar ember jogait követelte. A diplomáciában a munkás elem szaporítását sürgeti. A konzulátusok szaporítását követeli. Ezután a hármasszövetség ellen fordul, a mely szerinte nem felel meg a mi érdekeinknek. — A külügyi kormány iránt bizalommal nem viseltetik, a költségeket meg nem szavazza és csatlakozik Holló javaslatához.

Kristóffy József a hármasszövetségben látja az európai béke biztosítékát. Konstantinápolyban érdekeinknek nagyobb támogatását kéri, mert ma oly lanyha ez, hogy a külállamok onnan kiszorítanak bennünket. Minden nagykövet helyt áll állama érdekeiért, de a mi nagykövetünk nem fejt ki tevékenységet.

Hódossy Imre védi a hármasszövetséget. Követeli hogy a konzulátusok hadihajókon a magyar ezimert és a magyar zászlót a törvény értelmében használják és kitűzzék.

Elnök az ülést felfüggeszti.

Szünet után

Rakovszky István csatlakozik Hódossynak a magyar ezimer tárgyában kifejtett fejtegetéséhez. Nem fogadja el a bizalmi nyilatkozatokat, a maga részéről nincs is bizalommal a külügyi képviselő iránt. Az előadó jelentését sem fogadja el. Az ily bizalomnyilvánításoknak kifelé erkölcsi értéke nincs, mert nem a nemzet nyújtja a bizalmat, hanem egy bizottság többsége. Kérdi, igaz-e, hogy Oroszország megszállotta Mandzsuriát?

Az angol-bur háborúról szól ezután. Falk előadó jelentésének egyes passzusaival polemizál. A németországi Alldeutsch Verband izgatásai ellen éles hangon kelt ki. Azok ellen erélyes tiltakozást követel.

Szabó János a ravatalon.

Saját tudósítónktól.

Debreczen, május 24.

A *békés-bánati* egyházmegye megdicsőült esperese immár a múlté. Az egyháza javáért dolgozó kéz megszünt működni s elhallgatott dobogásával mindörökre az a melegen érző kebel, mely minden ízében nemes és jóságos volt.

(A ravatal.)

Fekete selyem papi talárban fekszik kiterítve ravatalán *Szabó János* a kollégium dísztermében. Délszaki növények, pálmák díszítik a halottas szobát, a karzat alatti falon fekete függönyvel.

A ravatal a gyász színeivel bevont elnöki emelvényen áll. Fekete párnán a halott feje, mellette a papi főveg s az emelvény két oldalán lelógó fehér csipkés lepel.

Délelőtt tizenegy órakor megkondultak a harangok és szakadatlanul folyt a bucsujárás a nagy halott ravatalához.

(A koszorúk.)

Az emelvény két oldalán a koszorúk vannak elhelyezve. Nagybárá babér és pálma, melyekkel utolsó üdvözlőket küldik a megpihent jelesnek — tisztelői és szeretői rokonai.

A virágözön egyre nő s a koszorúk sora csak holnap lesz teljes. Eddigélé a következő feliratu koszorukat helyezték el a halottas teremben: A legjobb férjnek és atyáknak — a gyászoló család. Jó rokonunknak a hála jeléül — *Imre József* dr. és családja. Kedves Jani bácsinak — *Berta* és *Zoltán*. Kedves bácsinknak — *Sesztina* Jenő és neje. Szeretett sógorunknak — *Vilma* és *Lajos*. Szeretett Jani bátyáknak — *Veszprémy Zoltán* és neje.

(A temetés.)

Szabó János esperest ma kísérik utolsó útjára. Temetése az ev. ref. főiskola díszterméből lesz délután négy órakor. A fényes eltakarítást a debreczeni egyházmegye, a presbyterium és az egyházkerület együttesen rendezik a „Kegyelet” temetkezési egylet közreműködésével.

Az egyház gyászt fekete zászlók hirdetik az épületeken, a kollégium homlokzatán, a rokon családok fájdalmas veszteségét szimbolizálják a házaikon kitűzött gyászlobogók.

A ravatalnál *Könyves Tóth Kálmán* mond gyászimát, míg a nagytemplomban *Zsigmond Sándor bősziroményi* esperes tartja az emlékbeszédet. A sírnál *Papp Imre h. m. vásárhelyi*, vagy *Garzó Gyula gyomai* lelkész mond Isten hozzádot a neves halottnak, ez irányban azonban még nem történt végleges megállapodás.

Megjelent a ravatalnál a délután folyamán *Kiss Áron* püspök is, őszinte könyvekkel adózva a nemes fegyvertárs emlékének. A család tagjai, bánatos özvegye és lesújtott gyermekei az esti gyorsvonattal érkeztek *Debreczenbe*, hogy jelen lehessenek a mai végtisztességen, melyre az egyházkerületi gyűlésen résztvett esperesek teljes számban itt maradtak.

(Jelentések a gyászesetről.)

A *békés-bánati* egyházmegye tragikus végű esperesének haláláról a család a következő gyászos jelentést adta ki: Mély fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk a felejthetetlen jó férjnek, apa, nagyapa, sógor és rokonnak.

SZABÓ JÁNOS

HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI EV. REF. LELKÉSZ, BÉKÉS-BÁNATI ESPERESNEK, EGYE-

TEMES KONVENTI TAGNAK, A FERENCZ JÓZSEF-REND LOVAGKERESZTESÉNEK stb., folyó hó 23-án, délután 5¹/₂ órakor, az egyházkerületi közgyűlésben, áldásos életének 67-ik, boldog házasságának 39 évében, váratlanul, agyszélhűdés következtében történt elhunytát.

Kedves halottunk földi részei folyó hó 25-én, vasárnap délután 4 órakor fognak, az ev. ref. Főiskola díszterméből, a nagytemplomban tartandó gyászszertartás után, a Kossuth-utcai temetőben síri nyugalomra tétetni.

Mely végtisztességtételre az elhunytak rokonait, barátait, ösmerőseit pályatársait bánatos szívvel meghívjuk.

Debreczen, 1902. május 23.

Neje: Özv. *Szabó Jozsefné*, szül. *Szabó Mária*.

Gyermekei:

János, nejjével *Boros Zsuzsikkával*;

Mária, férjével *Szabó Mihálylyal* és gyermekeivel

Béla;

Emil, nejjével *Szathmáry Emmával* és gyermekeivel

Ilona, férjével *Dr. Óváry Pállal* és gyermekeivel: *László*, *Elek*, *Margit*, *Veronka*, *Berta*, *Gizella*, *Iréne* és a nagyszámu rokonság.

Az egyházkerület gyászjelentése a következő:

A tisztelt egyházkerület mély fájdalommal tudatja, hogy a hű pásztor, a békésbánati egyházmegyének 23 év óta nagybuzgó eseresze

N É H A I

SZABÓ JÁNOS

hódmező-vásárhelyi lelképásztor

e hónap 23-án, délután 5¹/₂ órakor éppen a közgyűlés folyama alatt, néhány percnyi szünet után meghalt.

A boldogultnak temetése, a főiskolai díszteremből, május 25-én, délután 4 órakor lesz s a nagytemplomban tartandó gyászszertartás után helyezük el az elmuló porokat a Kossuth-utcai temetőben.

Debreczenl 1901. május 24.

Legyen áldott közöttünk a hű szolgának, a kötelességtudó özvegyférfiának emlékezete!

(A részvét.)

Darányi földmivelésügyi miniszter a megboldogult legjobb barátja elsőnek fejezte ki részvétét, a következő táviratot küldve a vigasztalhatatlan özvegynek:

Szabó János esperesné ő nagysága *Debreczen*. Fogadja nagytitzeletű asszonyom általam mindenkor nagyrabecsült kedves férjének megdöbbentő elhunytá alkalmából igaz és fájdalmas részvétem nyilvánítását. Találjon némi enyhet annak tudatában, hogy az idvezültnek az egyház és közélet terén szerzett érdemei el nem évülhetnek. *Darányi* Ignác földmivelésügyi miniszter.

Ugyancsak táviratban fejezte ki részvétét *Bernáth Géza* igazságügyi államtitkár is és valamennyi egyházi méltóság. Meleg hangu részvétirat érkezett a nagytevékenységű lelképásztor *bánsági* és *krassószörényi* református telepítvényeiről, melyeket annak idején a *szegedi* kormánybiztossal *Ráday Gedeon* gróffal együttesen szervezett. A telepek: *Igazfalva*, *Vadászerdő*, *Bodófalva*, *Bunya-Szegszárd*, továbbá *Hódmezővásárhely* és *Körös-Tarcsa*, melynek diszpolgára volt küldöttségileg vesznek részt a mai temetésen. Sokan érkeztek még *Gyuláról*, *Budapestről*, *Ottományról* s az ország sok más helyeiről, bizonyoságot nyújtván arról, hogy *Szabó János* neve ismert és tisztelt a magyar református egyház minden községében.

A hitvesgyilkos bérkocsis.

A gyilkosság újabb részletei.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, május 24.

A „Szabadság” tegnapi számában részletesen beszámoltunk arról a véres családi drámáról, a mit egy kegyetlen bérkocsis idézett elő Budapest egyik legforgalmasabb utcáján, a *Rottenbiller-utcán*. Az emberi fenevad minden ok nélkül meggyilkolta fiatal feleségét. A kegyetlen hitvesgyilkosságnak *budapesti* tudósítónk ma még a következő részleteit közli velünk:

Hujber József bérkocsis-segéd, a ki tegnap délben meggyilkolta a feleségét, ma délig a rendőrség fogházának lakója volt. A délelőtt folyamán Tóth János rendőrfogalmazó, a bűnügyi osztály előadója ismét kihallgatta A gyilkos eleinte egykedvűen viselkedett. Közben azonban megjelent a meggyilkolt feleségnek bátyja, Kleinberger Samu gabonamunkás. Valomása felette terhelő a sógorára, Hujber Józsefre. Kleinberger előadása szerint a nővére szorgalmas, takarékos nő volt. Mint szakácsnő tekintélyes kis summát takarított meg magának, majd pedig varrással is elég tisztességes jövedelemre tett szert. Hat évvel ezelőtt ismerkedett meg az urával, Hujber Józseffel. Előzőleg vadházasságban élt egy morva emberrel, a ki azonban meghalt, mielőtt feleségül vehette volna. Mikor Hujber felesége lett, már volt egy két hetes kis gyermeke s hogy azt ápolhassa. megtakarított pénzén kávémérést nyitott a Józsika-utca 26. sz. háznál.

Hujber ettől az időtől fogva nem dolgozott, nem keresett egy krajczárt sem. De annál kitartóbban szipolyozta az asszonyt. Az első időben csak koronákat pumpolt tőle, utóbb már forintokat. sőt ötfórintokat követelt az asszonytól. A pénzt pedig eldorbézolta könnyelmű lányok társaságában.

Felesége szólanul türe ura kikapósságát, mert szerette. Végre betelt a mérték. Az asszony megutálta a férjét s mert Hinc Gyula kőmivessé, a ki a kávémérésnek napos költő vendége volt, sokat foglalkozott a jóképű nővel, könnyen diadalmaskodott a férj fölött. Hujber különben már egy alkalommal le akarta löni a feleségét. Akkor megakadályozták benne. A napokban zálogba tette arany óráját és lánczát s ennek az árán vette a revolvert, melylyel tegnap halálra sebezte a feleségét. Kleinberger Samu vallomása után a gyilkos férj megtört. Remegő szavakkal vallotta meg, hogy a mit sógora mond, az mind igaz s ő maga sem tudja, miért követte el a kegyetlen gyilkosságot. A rendőrség a kávémérést ma reggel lepecsételte és a kulcsokat átadta a VII. kerületi előjáróságnak. A gyilkost a déli órákban rendes rabkocsin átkísérték Szabó László vizsgálóbíróhoz, a ki viszont a foglyot átadta Kisfaludy fogházfelügyelőnek.

A Theologusok országos konferenciája.

Visszapillantás az értekezletre.

Debreczen, május 24.

Most, hogy elmúlt dolog a theologusok tegnapi országos konferenciája, kellemes visszapillantást vehetünk az értekezlet jellegére, eredményeire s a theologusok általános helyzetére, amint a tanácskozások során megismerhettük.

Nézzük hát az elsőt. Olyan volt e konferenciának külső és belső képe, karakterisztikumai, amely büszkességgel és jóleső bizalommal tölthet el mindenkit, aki reménységgel tekint a magyar református egyház jövője felé.

Összegyűlt az ország összes theologusainak ifjúsága a debreczeni konferenciára. Nem sablonos, vagy efemer értékű apróbb ügyek rendezésére, hanem, hogy határozzon léte felett. Tudja meg azt, hogy minő szerepe van most a társadalomban, mitvárhat az világtól, s minő szerep vár rá az életben? Az iskola, hogy ezt az általános fogalmat használjuk — megadja a kvalifikációt melylyel a káplán lehet nagy eklézsiába segédlelkész urnak, vagy lévitának messze-messze faluba, hol maga is harangozhat egyházi hiányában.

„A protestantismus szerepe a multban feladata a jövőben.” Ez volt az első hatalmas téma, melynek megvilágítását tűzte ki feladatul az értekezlet. Hallottunk véleményt, szép véleményt, s hallottunk magos színvonalon álló, nagy tudományosságra valló vitatkozásokat, melyek meggyőztek bennünket arról, hogy theologusaink szellemi képzettségük mellett fel tudják fogni a magyar református egyház helyzetét, s igyekeznek azt hittel, tettel erősíteni, fejleszteni, stabilis alapra fektetni.

Erdemes ember, Papp Lajos szénior foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy milyen helyzetet kell elfoglalnia a protestáns lelkipásztornak társadalmi életünk terén? Ez a kérdés tág, messzire terjedő és mindenekfelett sokoldalú. Megoldása variálódik aszerint, amint az egyház-községek különbözősége megkívánja. E tételnél tapasztaltuk a legnagyobb érdeklődést, ami csak azt bizonyítja, hogy e téren érzik legjobban a cselekvés, a tett szükségességét. Megbeszélték a módozatokat, melynek alapján ideálisan lehet megfejteni ezt a nagy problémát: Lehet-e valaki jó lelkipásztor akkor, ha a társadalomban is szerepet játszik?

Nagyon megnyugtattak bennünket azok a kommentárok, miket az ország theologusai e kérdés megoldásához fűztek. Kivilágolt azokból, hogy a jövő évtizedek lelkipásztorai levétközik a régi rideg, merev, érintkezésektől irtózó szellemet, mely mindenre vezethet, csak nem eredményre. Az igaz embert kettős érdek vezeti, két hatalmas töstület kívánja magáénak: Egyház és társadalom. Könnyű belátni, hogy e két gazdának nem nehéz egyszerre szolgálni, anélkül, hogy akár egyik, akár a másik hátrányokat szenvedne.

Az ország theologusainak konferenciája arról győzött meg, hogy hittanhalgatóinkban van hajlam, tehetség és tudatosság e célok elérésére. Ezért gondolkodunk kedves emlékekkel vissza a konferenciára s ezért üdvözljük — egyház és társadalom nevében egyaránt — a magyar protestáns theologusok Debreczenben ülésezett ifjúságát. Sikert kívánunk működésükhöz, és kitartást!

UJDONSÁGOK.

Debreczeni gazdák sérelme.

A beinvitált lovak.

Hetek óta készül Debreczen városa, megfelelő módon fogadni azt az ötven angol gazdát, akik messze földről, Albion ködös honából tanulmányozni jönnek szép Magyarország közgazdasági viszonyait és a többek közt a kálvinista Rómát is megtisztelik látogatásukkal. A mennyire visszaemlékezni tudunk, igazán keserves munkájába került a böles magisztrátusnak, míg megállapodásra jutott az angol vendégek miként való fogadása felől. Tudjuk, hogy Darányi miniszter is beleszólt a dologba s a vendéglátással szokásos, zajos dinom-dánomnak jó eleve utját szegte; a tanács tehát mellőzte a vendéglátást, stereotyp dinom-dánom, banketezést. És ez így, eddig rendben is van.

Az angol vendégek látogatásának hivatalos része tudvalevőleg Király Gyula gazdasági tanácsos reszortjába vág s ezért a fogadtatást, a hortobágyi kirándulást ő rendezi. Segítségére van ebben Kerpely Kálmán, a gazdasági tanintézet igazgatója. Hát, úgy tudjuk, hogy az urak serényen készülnek is a vendégek fogadására; sőt annyira (serényen, hogy — uram bocsá! — hír szerint 30—40 fogatba való lovat is beinvitáltak már az angolok tiszteletére. S ez nem költői fantázia, hanem való igaz tény. Szüksége van ugyanis a fogadó-bizottságnak vagy 30—40 uri fogatra s felkérték Debreczen intelligens gazdaközönségét, engednék át e célra fogataikat.

Hát szép, szép. A magyar vendégszeretet még soha sem tagadott meg ily csekély szivességet s akadnak bizonyára többen, akik fogatukat rendelkezésére bocsátják a fogadó-bizottságnak. Viszont — úgy halljuk — sokan lesznek, a kik megtagadják a kérelmet s ha megtagadják, — jogosan fogják megtenni. Mert a fogadást előkészítő-bizottság megeselekedte azt a vastag tapintatlanságot, hogy Debreczen intelligens gazdaközönségét egyáltalán nem hívta meg az angol gazdák hortobágyi kirándulására — még azokat sem, a kiknek a lovaikat, igenis beinvitálta. De úgy tudjuk, hogy a mai napig nem hívta meg a gazdasági-egyesület vezető férflait sem.

Ma alkalmunk volt ebben a dologban egyik debreczeni előkelő földbirtokossal beszélni, aki a társadalomnak, a közügyeknek is vezérszereplő alakja és aki a következőket mondotta nekünk a fogadó-bizottság tapintatlanságáról:

— Ugy tudom, hogy az angolok gazdaemberek és földmívelési viszonyainkat jönnek ide tanulmányozni. Magam is földbirtokos, tehát gazdálkodó ember vagyok s egész bátran beilleném a hortobágyi kirándulók társaságába; sőt helyenvalónak találnám, ha csakis gazdál-

codó emberek vennének abban részt, de sem engem, sem pedig sok más gazdasámsamat nem hívták meg a kirándulásra. Ellenben a lovaim kaptak egy meghívót. A fogadást előkészítő bizottság nyilván úgy vélekedik, hogy nem tudok angolul, hát semmi keresnivalóm ott. Erre pedig csak azt felelhetem, hogy — a lovaim még kevésbé tudnak angolul.

Érdemesnek tartottuk ezt megírni, mert a debreczeni intelligensebb gazdák mellőzésében mi is sérelmet látunk s hisszük, hogy a fogadó-bizottság még kellő időben kiköszörül e esorbát. Elvégre 25—30 ebéddel több vagy kevesebb a hortobágyi esárdában, ez már nem fogja koldusbotra juttatni Debreczen városát.

S meglesz legalább a kirándulás igazi jellege: a magyar és angol gazdák barátkozása, a két ország gazdasági viszonyainak egymásközt való megismerése.

Válság a felügyelő-bizottságban.

Szántó Samu dr. lemondása.

Debreczen város törvényhatósága általában mindazok, a kik a város háztartásába betekintéssel bírnak, jól tudják, mily fontos bizottsága a törvényhatósági élet szervezetének a házi pénztárra felügyelő-bizottság. A legfontosabb bizottságok egyike ez, a mely a városi pénzkezelést, a kiadások és bevételeket ellenőrzi. Ilyen bizottság, Budapestet kivéve az egész országban csak öt van, a hatodikat most tervezik Nagyváradon, a honnan *Kurländer Ede dr. nagyváradi ügyvéd*, törvényhatósági-bizottsági tag ép a múlt héten járt Debreczenben az itteni felügyelő-bizottság szervezetét tanulmányozni. A debreczeni felügyelő-bizottság, melynek tagjai *Komlóssy Dezső* elnök, *Szántó Sámuel dr. jegyző*, *Kernhoffer József* és legújabbán *Márton Imre*, évek óta közmegelegedésre végezte teendőit s a legnagyobb lelkiismeretességgel oldotta meg a reábizott feladatokat. Most, hogy a bizottság három tagja, a függetlenségi párt óhajára egy taggal szaporodott, némi differenciák merültek fel a bizottság két tagja: *Szántó Sámuel dr.* és *Márton Imre* között, a minek az a sajnálatos következménye lett, hogy *Szántó Sámuel dr.*, aki egyúttal jegyzője is a bizottságnak, lemondott tisztéről. Lemondó levelét *Komlóssy Dezső*, a bizottság elnökéhez intézte, aki — nem tekintvén a lemondást visszavonhatatlannak — egyelőre, hivatalos formában, jelentést sem tett róla illetékes helyen.

S ezt, a mi szerény véleményünk szerint is, igen helyesen cselekedte. Mert magunk is csak a megsértett önértet első felhevülésének tekintjük *Szántó Samu dr.* lemondását s nem hisszük, hogy csakugyan megmásíthatlan szándéka volna kilépni abból a bizottságból, a melyben tevékenységével tagadhatatlanul érdemeket szerzett magának. De nem tételezhetjük fel a lemondás visszavonhatatlanságát azért sem, mert — higgadtan bírálva — lemondásának oka, szerintünk nem oly súlyos természetű, hogy esetleges kölesönös kimagyarázással elintézhető ne lehetne. Azért, mert *Márton Imre*, a bizottság tagja, élesebben kritizálta meg a bizottság jelentését, azt a jelentést tudniillik, a melyet aláírásával ő maga is szankcionált, nem találjuk indokolt-

nak a *Szántó dr.* lemondását, mert *Szántó dr.* többi bizottsági tagtársaival teljes szolidaritásban áll, a törvényhatósági-bizottság többségének bizalmát bírja, úgy ő, mint a vele szolidáris felügyelő-bizottsági tagtársai. Ha tehát ama éles kritika miatt valakinek egyáltalán le kellene vonni a konzekvenciát, úgy ez bizonyára nem *Szántó Sámuel dr.*, aki a maga véleményével a felügyelő-bizottságban is többségben van és a törvényhatósági-bizottság többségének bizalmát is élvezzi. A parlamentáris életben tehát szinte példátlanul mondhatjuk a *Szántó dr.* lemondását, mert hamarjában nem találunk reá példát, hogy az, aki működésében a többség bizalmát élvezi, a kisebbség bizalmatlansága miatt visszavonuljon.

Csupán személyes ellentétekre vezethető tehát vissza a *Szántó dr.* lemondása s ez az, a mit a dr. ur szándékában nem egészen helyeslünk s hisszük, hogy a kölesönös kimagyarázások után, ugyszólván első felhevülésében beadott lemondását visszavonja és nem idéz elő semminemű válságot a felügyelő-bizottságban.

Uj élet a szabadelvűpártban.

Az utczeni választmányok szervezkedése.

A mióta *Puky Gyula* Hajdúvármegye és Debreczen város főispáni székébe ült, a debreczeni szabadelvű-pártban is új, pezsgő élet lüktet. Épen ideje is volt, a valamikor nagytekintélyű, hatalmas pártot, az egyenetlenség, az örökös torzsalkodás veszedelmétől megmenteni s olyan férfiakat állítani az élére, akik a régi hagyományokkal szakítva, az összetartás nehéz, de fölötté nemes, munkáját kezdjék meg és sikerrel bevégezzék. E nagy munka első lépése megtörtént a szabadelvűpárt minapi tisztújító közgyűlésén. Az új tisztikarral új szellem költözött a párt vezetőségébe és az új tisztikar, *Komlóssy Dezső* elnökkel az élén, a legnemesebb intenczióktól vezéreltetve fog bele a reája háramló nagy és nehéz feladatok megoldásába. Azon az uton van immár a szabadelvűpárt, a mely a legbiztosabban vezet az összetartás, az impozáns tömörülés felé.

A tisztújító közgyűlés után, az utczenák mozdultak meg és az új tisztikar fáradhatlan buzgalmból a mai nappal már az utczeni választmányok is megalakultak. A *Bika-szálloda* dísztermében lesz a párt szervezkedő gyűlése és pedig: délelőtt 9 órakor a *Csapó-Pétersla-utczeni* választók, 10 órakor a *Hatvan-Piac-utczeni*, 11 órakor pedig a *Varga-Kossuth-utczeni* választmányok szervezkedése.

Mindhárom utca választmányának megalakítása elé, hetek óta élénk érdeklődéssel néznek a szabadelvűpárt tagjai és az előjelekből ítélve, a ma délelőtt megtartandó gyűlések, látogatottság és érdeklődés tekintetében, fölülmulják a pártnak eddig megtartott valamennyi gyűléseit. Az utczeni választmányok elnökei és jegyző-jelöltjeinek névsorát — noha a pártvezetőség a személyekben már tökéletesen megegyezett — e helyütt

még nem közölhetjük, a mennyiben e lajstromban a gyűlés alatt valózás is történhetik.

A pártban szemmel látható lelkes hangulat daczára, e helyütt is figyelmöztetjük a párt tagjait, hogy a mai gyűlésen minél számosabban megjelenjenek. Legyen az utczeni választmányok megalakításának aktusa impozáns, a párt újjászervezés nemes törekvéséhez méltó.

* **Istentiszteletek.** Ma, vasárnap a különböző felekezetek templomaiban a következők tartanak istentiszteletet. Az ev. ref. egyháznál a Nagytemplomban: *Biró János s. lelk.*, Kistemplomban: *Kovács Zsigmond s. lelk.*, Ujtemplomban: *Könyves Tóth Kálmán lelkész*, Ispótytemplomban: *Mitrovics Gyula lelkész*, Csapókerti imaházban: *Kovács János* népisk. felügyelő.

A róm. kath. templomban Szentháromság vasárnapján Templom-ünnep. Délelőtt: 6 ó. szt. mise, tartja: *Nyári Ignác*, 7 ó. szt. mise, tartja: *Brösztel* 8 ó. szt. mise, a gymn. növendékek részére, 9 ó. nagy mise, melyet *dr. Wolafka Nándor* celebrál segédlettel, utána szt. beszédet mond ugyanő, háromnegyed 11 ó. szt. mise a Svetits-zárda s az elemi iskola részére, tartja *Molnár K. Dezső* h. igazgató, 12 ó. szt. misét mond: *Pák Emil*. Délután 3 ó. *Vecsérnye*, 7/2 6 ó. *Rózsafüzér*, 6 ó. *Májusi ájtatosság*.

Az ágost. hitv. evang. templomban d. e. 10 órakor *Pollyák Jenő* eperjesi hittanhallgató predikál.

A gör. kath. kápolnában reggel 6 órakor reggeli istentisztelet, délelőtt 9 órakor szt. mise, délután 3 órakor *vecsérnye*, 4 órakor predikáció, utána *rózsafüzér ájtatosság*.

* **Az ország polgármesterei Debreczenben.** Tegnap ért véget *Szegeden* az országos polgármester-kongresszus, mely az értekezlet jövő évi helyéül *Debreczent* jelölte meg. Az értekezlet folyamán Debreczen város amaz indítványa dolgában, hogy a törvényhozás külön városi törvényeket alkosson, elhatározták, hogy abban a beszédben, melynek kapcsán a polgármesterek deputációját vezető polgármester a városok fölratait átadja a belügyminiszternek, hangoztatni fogja azt is, hogy a városok érdeke egy speciális városi törvény meghozatalát teszi szükségessé s kéri fogja a belügyminisztert, hogy a törvényjavaslat szerkesztése előtt kívánja be a városok idevágó véleményét is.

* **Iparosok adója.** Tegnap délután folytatta az ipartestület adóarányosítási munkáját, melyet ma délelőtt befejez. Tegnap a *kalaposok, szücsök, ruhafestők, paplanosok, aranyozók, hangszerkészítők, kefések, kéményseprők és kosárkötők gyűléseztek.* Az adóarányosítás simán, rendben folyt le. Ma délelőtt nyolcz órakor lesz az utolsó szakosztályok tanácskozása, amikor is az ácsok, kőművesek, kőfaragók, eserépfedők, kályhások fazekasok és szobrászok rendezik adóikat az arányossági elv alapján.

* **Elnapolt közgyűlés.** A debreczeni jótékony nőegylet ma délelőtt 11 órára hirdetett közgyűlése bizonytalan időre elnapoltatott, mit a nőegylet ez uton tudat az összes alapító, választmányi és rendes tagokkal.

* **Csendőrség a Hortobágyon.** A jó Hortobágy régi világának véglegesen befellegzett. Jövő hóban hozzákezdenek a csendőrlaktanya építéséhez s a kiküldött bizottság Csáky gróf csendőrszázados, Körner Adolf és Király Gyula tanácsnokok, Aczél Géza főmérnök tegnap jártak kinn a kaszárnya telkének kijelölésére. A csendőrtanya az ut mentén, a Mátyás épül fel, a csárdával egy vonalban s ezzel az új alkotással modernné válik a régi hortobágyi pusztja.

* **Orbán.** A gazdálkodók réme a mai nap, mert évszázados megfigyelés alapján Orbán az utolsó tavaszi fagyos nap. Tiszteletére a veszedelmes szentnek a szőlőhegyeken szokott emléket vagy kápolnát állítani a hívő nép, hogy protekcióját kérje a tavaszi fagy ellen s így védelmezze a szőlőültetvényeket. — Bizunk Orbán tisztességtudásában s hisszük, hogy emberségesen viseli magát a magyar gazdaközönsséggel szemben.

* **Tornaverseny a kereskedelmi tanintézetben.** A debreczeni felső kereskedelmi iskola tegnap délután három órakor az intézet udvarán házi tornaversenyt rendezett. A tornaversenyt nagyszámu és díszes közönség nézte végig s lelkesen megéljenzte az erőtlő duzzadó, ügyes ifjakat, kik mutatóványaikkal nagy élvezetet nyújtottak. A zsüri tagjai Szójka Gyula, Fábrián M. Lajos és Gedeon Béla tanárok voltak. A verseny három órától öt óráig tartott. Fél hat órakor hirdette ki Szójka Gyula a verseny eredményét s a győztesek neveit. Eszerint kitüntek és érmeiket kaptak az: alsó osztályból: Lefkovits Aron díszített ezüst-érem, Tomm Barna ezüst-, Fehér István és Ganovszky László bronzérem. A középső osztályból: Engel László díszített ezüst-, Schachter Ignác ezüst-, Sebők Lajos bronzérem, Szűcs Bertalan dícséret. A felső osztály: Dávid Endre díszített ezüst-, Hering János ezüst-, Lőrincz Jenő és Bende Pál bronzérem, Katz Adolf dícséret.

* **A Csokonai-Kör közgyűlése.** A debreczeni Csokonai-Kör június elején tartja rendes évi közgyűlését. Az alapszabályok értelmében az évi jelentés kerül bemutatásra, továbbá a jövő év költségvetése lesz megállapítva. A választmány megújítása, számvizsgálók választása és esetleges indítványok képezik a tárgysorozat többi pontjait. Meghívást a közgyűlésre a napokban küld a tagoknak az elnökség.

* **Hymen.** Tafler Irma kisasszonyt, Tafler Kálmán debreczeni földbirtokos leányát ma déli fél órakor vezeti oltárhoz a Deák Ferencz-utcai zsidó imaházban Atlasz Gyula ur Jászkiséről.

* **Debreczeniek az Arany-szobor leleplezésén.** Nagyszalonta régi nemes városa nagy ünnepet ül ma délelőtt. Országghires, neves fiának, a legkitünőbb magyar elbeszélő költő, Arany Jánosnak szobrát leplezi le ma Szalonta hazafias közönsége. A debreczeni kollégium, melynek Arany János sokáig tanítványa volt, — testületileg vesz részt a leleplezési ünnepélyen. — Evégből doktor Gulyás és Mácsai Sándor kántusi karnagy vezénylete alatt tegnap déiben a főiskola 125 növendéke Szalontára ment, hol a szobor előtt a híres debreczeni kántus

énekén kívül Gulyás dr. gimnáziumi tanár emlékbeszédet fog tartani.

* **Elmentek a theologusok.** Széles Magyarország theologusai elszéledtek tegnap Debreczenből, miután érdemes munkálkodásukkal szép eredményekre jutottak. A sok kedves impressziót megőrzik lelkükben s bizonyára örömmel gondolnak vissza mindig a kálvinisták Mekkájára, hol szíves vendégszereteten volt részük. Az ifjakat különben tegnap délután Halász fényképész lefotografálta a kollégium udvarán. A theologusok — mint hírlik — legközelebbi országos értekezletüket Sárospatakon tartják meg.

* **Miről mondott le Szávay?** Vannak emberek, akik lemondanak a dohányzásról, a sétálásról, a délutáni pikkolórol, a kártyáról, az ivásról, az ebédutáni alvásról és még sok mindenfelől, de olyan rekordot senki emberfia még nem ért el a lemondásban, mint Szávay Gyula, a debreczeni kereskedelmi és iparkamara új titkára. Szávay Gyula lapjában, a „Győri Hírlap“-ban olvassuk ugyanis az alábbi hirt, a mely a Szávay „ujabb“ lemondásának egész sorozatát foglalja magában. Ezek az „ujabb“ lemondások a következők:

Az orsz. statisztikai értékmegállapító bizottság tagsága

A győri fa- és fémipari szakiskola felügyelő-bizottsági alelnöksége és tagsága.

A győri kir. törvényszék írásszakértői tisztsége.

A pozsonyi kiállítás közp. rendezőbizottsága.

A magyar vagon- és gépgyár r.-t. felügyelő-bizottsági tagsága.

A városi közraktárvállalat r.-t. igazgatósági tagsága.

A győrvárosi kölcsönsegélyző egyesület igazgatósági tagsága.

A budapesti „Győri Kör“ elnöksége. Továbbá bejelentette kilépését (folyó évi kötelezettségének érvénye mellett) a győri kaszinóból, a győri csónakázó egyesületből, a győrvideki tanító-egyletből, a nőiparegyletből, a Vörös-kereszt egyletből, a népkönyvtár-egyletből, és különféle bizottságokból.

— * **Élve eltemetett család.** Rejtélyes esettel foglalkozott a napokban — mint nekünk jelentik — Szakállas község előljárósága. Kurecz Antal ottani lakosnak ugyanis a szőlőhegy oldalban volt egy pinczéje, mely azonban már néhány év óta üres. A folytonos esőzés következtében ez a pince a múlt héten beomlott. Kurecz a leomlott földrészt elhárnyatta, hogy a pince többi részét alátámaszsa. Kurecz két legény fiával dolgozott a föld elhárnyásával s mikor már jól behatoltak az üregbe, rémülve vették észre, hogy ott emberi holttestek fekszenek. Kurecz rögtön értesítette a felfedezésről az előljáróságot, mely a leomlott földet egészen széthányatván, ott hat holttestet talált, mely már feloszlásnak indult. A hullák között volt egy idősebb férfi, egy asszony, egy 18 és egy 16 évesnek látszó fiu és két leánygyermek. Mellettük két batyut találtak, melyben ruhanemű és élelmiszerek voltak. — A megejtett vizsgálat során külerőszak nyomai nem voltak észlelhetők s a boncezo-

ás adatai szerint halálukat fuladás okozta. Valószínűnek tartják, hogy az elhaltak egy családot képeztek; utban lehettek valahová és az esé ellen bemenekültek az elhagyott pinczébe, a mely azután rájuk szakadt s ez okozta halálukat. Az illetőknél semmiféle írást nem találtak, a miből személyazonosságuk megállapítható lett volna, ennél fogva a hatóság elrendelte a személyleírások körözését.

* **Fehér perditá.** A neve nem tartozik a nyilvánosság elé. Leány volt, szeretett, megcsalták — elbukott. A lelke azonban fehér maradt. Kenyeret sóvárgott, tiszta, mocsoktalan kenyeret s egy fekete lelkű asszony Kapusi Mária ajánlotta a segítő közbenjárást. Szeghalomról — Debreczenbe esalta a leányt s itt elvitte a Dankó-féle nyilvános szerelemvásárra, honnan a szép Juliska tegnap megszökött és zokogva esdekelte a rendőrség védelmét. Erdélyi rendőrfogalmazó vette kezébe az ügyet, Mari asszonyt elfogatta s megindította a lelketlen teremtés ellen a kihágási eljárást.

* **Történelmi festmények az iskolában.**

A közoktatásügyi minisztérium olyan pályázati felhívást bocsát közre, melyért méltán elvárhatja minden hazafi elismerését. A pályázat magyar állampolgár festőművészek között pályázatot hirdet történelmi festményekre, melyeknek czélja az, hogy színes sokszorításban az elemi népiskolák IV—VI. osztályaiban a történelmi s a művészeti érzék kifejlesztésének és a hazafiai érzelmek állandó ébrentartásának eszközei legyenek. Kell 10 festmény a magyar történelem kiválóbb mozzanatairól. A képek tárgya meg is van jelölve. A pályázat vázlatokkal történik és a műveket legkésőbb 1902. december 31-ig kell benyújtani az országos magyar királyi iparművészeti muzeumba. Egy-egy festmény tiszteletdíja 2000 korona.

* **Dobra került papagály.** Ritkaságszámba menő árverés lesz közelebb a rendőrség bünyügyi osztályánál, hol pedig igen gyakran kerülnek dobra furesábnál-furesább gazdátlan tárgyak a füttykóstól kezdve — a tulipántos szürig. Egy elárvult papagály került a rendőrséghez, melynek gazdája darab időn át nem jelentkezett. A rendőrség bármennyire tiszteli is a magyar vendégszeretetet, sürgős teendője miatt nem gondolhatja a zöld tollazatu madarat. Így aztán dobra kerül a csacsogó papagály s azé lesz, aki többet ad érte.

* **Kiskatonák felvétele.** A városi katonai ügyosztály figyelmezteti az érdekeltszű léket és gyámokat, hogy a honvéd hadapródiskolába gyermekeik érdekében beadandó pályázatuk határideje július 15-ikén jár le.

* **Magyar név.** A belügyminiszter megengedte, hogy Schwalb Lajos máv. hivatalnok, Schwalb László okl. gépészmérnök és Schwalb Béla joghallgató, debreczeni lakosok vezetéknévüket „Sajó“-ra magyarosíthassák.

* **Új fürdőtelep.** Lapunk mai számának mellékletül a nagyerdei fürdő és vizgyógytelep részletes ismertetését veszik olvasóink. Mint a prospektus mutatja, a régi, elavult fürdő átalakult egy modern, tudományos, de a mi fő a gyakorlatnak és közszükségletnek teljesen

megfelelő gyógyteleppé. Mert a gőz és kádfürdőkön kívül az összes ásvány gyógyfürdők és egy valóban páratlan berendezésű, modern vizgyógyintézetet is létesítettek a fürdőkezelői, úgy hogy Debreczen város és vidékének nagy közönsége egy olyan gyógyértékű fürdőtelepet nyert ez által a kies erdei parkban mely feleslegessé teszi a messze idegen fürdők felkeresését és lényegesen olcsóbbá teszi az üdülni és gyógyulni vágyó emberek költségeit. Mint tudomásunk van róla, a fürdő rövid időn belül gyógyfürdő jelleggel fog felruháztatni a miniszterium által.

X Tornaingek, övek, sapkák csakis kipróbált jó minőségekben és nagy választékban kaphatók. **Békés Lajos** uri divatáru-üzletében Piacz Dr. Ujfalussy ház-

SZÍNHÁZ és MŰVÉSZET.

— (A Zenede színelőadása.) A debreczeni Zenede tanári segélyalapja javára tegnap este fél nyolcz órakor zene — és színelőadást rendezett a *Margit-fürdő* dísztermében. Az előadás igen szépen sikerült, bár az érdeklődő közönség szokatlanul gyér számmal jelent meg. *Harsányi Margit* és *Békési Anna* precíz zongorajátéka után *Szűts Margit* adta elő nagy hatással a „*Függöny*” című monológot. Egy keringő-rondóban csinos hanganyagot mutattak fel *Bognár* és *Fábián Juliska*. *Woszprémy Andor*, ez a gyerekvirtuóz tegnap ismét óriási sikert aratott *Beriot* egyik zeneművének elhegedülésével. „*A végrehajtó*” című egy felvonásos vígjátékban a hölgyek *Fried Gizella* és *Zalai Ilona*, a férfiak sorában *Miron Gerő* és *Pirkler Ernő* tettek különösen, jól játszottak *Raics Erzsike*, *Nagy István* és *Csáthy Dezső* is. Előadás után táncmulatság volt, mely a pompás talpalávaló hangjai mellett belenyúlt a késő éjszakai órákba.

— (Mükedvelők a színpadon.) A magyarországi munkások rokkant — nyugdíj-egylete debreczeni fiókjának ifjúságából alakult társaság június 14-én a „*Margit*” fürdő dísztermében táncszal egybekötött mükedvelői előadást rendez az egyesület özvegyeket és árvákat segélyező alppja javára, Színre kerül „*A páholy*” *Laufs* és *Kraatz* nagyhirű bohózatja. Előadás után táncvizsgalom lesz *Kiss Gyula* zenekara mellett. Jegyek előre válthatók *Kálnai Lipót* divatáru üzletében és *Németh András* vendéglőjében. A nemes ezélt szolgáló érdekes vállalkozást melegen ajánljuk a műpártoló, jótékony közönség figyelmébe.

TÁVIRATOK.

Az új államtitkár beköszöntője.

Budapest, május 24. (Saját tudósítónktól.) Ma bucsuzott a kereskedelmi miniszterium volt államtitkára *Nagy Ferencz dr.* s ugyancsak ma foglalta el *Wickenburg* gróf, az új államtitkár is hivatalát. *Abonyi Emil* miniszteri tanácsos üdvözölte gróf *Wickenburgot*, ki hosz-

szasan válaszolt, kérve a tisztviselői kar támogatását. A szakosztályok főnökei üdvözölték ezután az új államtitkárt.

Enyedi Lukács képviselőjelölt.

Tápé, május 24. (Saját tudósítónktól.) Mai szabadelvűpárt nagygyűlése ismét *Enyedi Lukácsot* jelölte. A függetlenségi párt *Kelemen Gyulát*.

Németek a magyar czégek ellen.

Budapest, május 24. (Saját tudósítónktól.) Kasselben nyugatnémet iparosok szövetkezete elhatározta, hogy bojkottálja azokat a magyar czégeket, akik nem akarnak németül levelezni.

Földrengés.

Temesvár, május 24. (Saját tudósítónktól.) Délután 3 óra 14 perczkor földrengés volt. Legerősebb lökést 4 óra 28 perczkor érezték, de nagyobb kárt nem okozott.

A párisi százmillió család.

Páris, május 24. Humbertné jegyzőjénél, *Lanquesnél* házmozgást tartottak és különféle iratokat lefoglaltak. A rendőrség táviratot kapott Liverpoolból, a mely szerint a *Humbert család* nyomozása eredménytelen maradt.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Bűnügyi főtárgyalások.

A debreczeni kir. törvényszék a hét folyamán a következő bűnügyekben tart főtárgyalást:

Hétfőn: *Mándoki Ferenczné* s társa ellen súlyos testi sértés vétsége: *Acs Kiss Bálint* és társa ellen hamis tanúzás büntette: *Molnár Sámuel* ellen lopás büntette: *Félegyházi Gábor* ellen hatóság elleni erőszak büntette miatt.

Kedden: *Gyarmati István* ellen becsületsértés vétsége miatt.

Szerdán: *Ilf. G. Fodor Sándor* és társa ellen súlyos testi sértés büntette; *Csiszár Lajos* és társa ellen, gondatlanságból okozott emberölés vétsége miatt.

Péntek: *Csáti (Kovács) Eszter* ellen, lopás vétsége, *Udvarhelyi József* ellen, rágalom vétsége, *Tar Imre* és társa ellen, súlyos testi sértés büntette, *Fiák József* és társa ellen súlyos testi sértés büntette. *Péli József* és társa ellen lopás büntette miatt.

Szombaton felelbitelvi bűnügyeket tárgyal a törvényszék.

§ **A jogi szakoktatás reformja.** A mai lapok azt írják a Kuria tegnapi üléséről, hogy azon a plénum magáévé tette azt a bizottsági véleményt, melyet a jogi szakoktatás szabályozása dolgában *Grecsák Károly* kuriai bíró dolgozott ki a bizottság megbízásából. Ez a hír némi helyreigazításra szorul. Illetékes helyről arról értesülünk ugyanis, hogy a kérdéses elaborátumot a Kuria csak mint né-

zetet terjeszti fel az igazságügyminiszterhez, mert a nagy elfoglaltsága miatt a kérdéssel behatóbban foglalkozni módjában nem állott. Egyhangú elfogadásra pedig annál kevésbbé talált a kérdéses *Grecsák-féle* vélemény, miután azzal szemben nemcsak a teljes ülésen, de még magában a bizottságban is voltak ellentétes nézetek.

§ **Korcsmahósok.** Tavaly nyáron *Tóth Imre* korcsmájában történt, hogy az ott csendesen idogáló *Szabó Jánosra* rátámadt két részeg legény, *Vig Imre* és *Kozma Albert*. Vasvillával és bottal úgy összeverték a szegény *Szabó Jánost*, hogy két hónapig feküdt utána. A debreczeni törvényszék tegnap ítélkezett a két garázda legény felett és őket súlyos testi sértés vétsége miatt egy-egy hónapra börtönre ítélte. A vádlottak megnyugodtak ez ítéletben.

KÖZÖNSÉG KÖRE.

Vettük az alábbi sorokat:

Tekintetes Szerkesztő Ur!

B. lapja mai számában az egyházkerületi gyülestről adott tudósítás bőven tárgyalja az Andaházi—Szilágyi intézet ügyében folytatott vitát. Nem magam igazolására, mert arra semmi szükségem sincsen, hanem az igazság érdekében e referádnak két-három kifejezését helyre kell igazítanom. Azt mondja a cikk, hogy *Szele György* bakonyiszei lelkész felelősségre vont engemet „az intézet néhány homályos ügyében s valami 750 koronás restánczia dolgában.” Hát bocsánat, mióta én vezetem az Andaházi—Szilágyi intézet ügyeit, ott a világon semmi homályos, semmi eltitkolni való dolog nem fordult elő. Arról a 750 koronás restáncziáról, a mely összeggel ugyanis az intézet külső házának lakója egy éjszaka homályában minden butorával együtt, mint lakbér hátralékával megszökött, tavaly ugy a tavaszi, mint az őszi egyh. ker. közgyűlésekhez jelentést tettem s tegnap is megmondtam a közgyűlés előtt, hogy igényperünk még mindig a bíróság előtt van. Ez tehát nem homályos dolog. De a nevezett lelkész ur többi kérdéseire is világos és határozott feleleteket adunk vagy én vagy más. Azt mondja a tudósítás egy másik pontja, hogy „az intézet gondnoksága fiaskót vallott autonómikus (persze ez sajtóhibából autokratikus helyett áll) eljárásával s visszakapta az ügyet, a mint előterjesztette”. Ez nagyon elhírtelenkedve mondott szó, mert majd még ezután látjuk meg, hogy nem az a nagy hévvel megkezdett és folytatott, — a gyűlés minden tagja tudja, hogy mely okból keletkezett, — személyi jellegű támadás fog-e fiaskót vallani, miután én ez ügyben ugy a végrendelet, mint szervezeti szabályzatunk értelmében teljesen és föltétlenül saját hatáskörömben jártam el. Várjuk hát türelemmel a következőket. A harc megindult ellenem, bejelentették azt nekem előre, de ugy tartom, hogy elég nemes vad vagyok arra, hogy lesipuskásoknak könnyüszerrrel megadjam magamat.

Kérem a tek Szerkesztő urat, sziveskedjék e pár soraimnak b. lapjában helyt adni.

Debreczen, 1902. május 24.

Csiky Lajos.

Laptulajdonosok: LÁSZLÓ és POPOVITS.

KITÜNÖ
ASZTALIVIZ

KRONDORFI

TERMÉSZETES SAVANYUVIZ
ÉS
NYÁLKAOLDÓ
GYÓGYITAL.

Itt a tavasz!

és vele együtt megérkeztek a legfinomabb és legolcsóbb

szobapadló lakkok

románcz festékek, vízhatlan butor lakk, Kencze, mindennemű hazai és francia földfestékek, és saját örlésű olajfestékeink, melyek a nagyérdemű közönség becses pártfogását várják

Hazafias tisztelettel:

NEUMANN és WEISZ

diszfaragványok,ournirok és górcsécék gyári raktára Hatvan-u. 5 Big-nióház.

Tudatom, hogy az összes

disztárgyakat

amelyek menyasszonyi, névnap ajándékoknak igen alkalmasak,

gyári áron

árusítom ki.

Tisztelettel:

IFI. PÁJER JÓZSEF,

üveg-, porcelán-üzlete.

A Richter-féle
Liniment. Caps. comp.

Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszert, amely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik köszvénynél, csúznál és megbűléseknel.

Intés. Silányabb atánzatok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” czéggel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél Budapesten.

Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szallitók.
Rudolstadt.

WALLA JÓZSEF

Mozaik

és

czimentárugyára

BUDAPEST,

Rottenbiller-utca 13.

Granit-terazzo,
Betonirozások,
Medenczék,
Csatornázások,
Szökőkutak,
Jászolok,
Fayencze falburkolati lapok,
Aszfalt-tető és elszigetelő lemezek,
Keramik-lap,

Mozaik-lap à la Mettlach,
Márvány Mozaik-lap,
Cement-lap,
Menyezet-nádszövet,
Tűzálló téglák,
Portland Czement,
Roman Czement,
Terracotta-árak,

A legjobb arc-
szépitőszer a

SERAIL-ARCZKENŐCS,

mely az arcot tisztítja, fehériti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkotórész nélkül!

Serail-szappan.

Kitünő toillet szappanok a

Epe-szappan.

kenőcs használatához

Serail-crème. nappali használatra.

Serail-puder. Kiváló finom arcpor három színben, fehér, rózsaszín és krémé 1 doboz ára 1 korona.

Serail-szájviz. A legjobb szájviz.

Főraktár: **Dr. Rothschnak V. Emil, Mihalovits Jenő, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközy László, Balázs Ödön** gyógyszerész uraknál, valamint **Jósa és Jóna** urak droguariájában.

Kapható továbbá készletönél: **ROZSNYAI MATYÁS** gyógyszerárban, Aradon, szabadságtér, valamint minden más gyógyszerárban.

Egy tégely ára
1 kor. 40 fillér.

Egy kis tégely ára
70 fillér.

TÓTH GYÜLA

vaskereskedő DEBRECZEN,

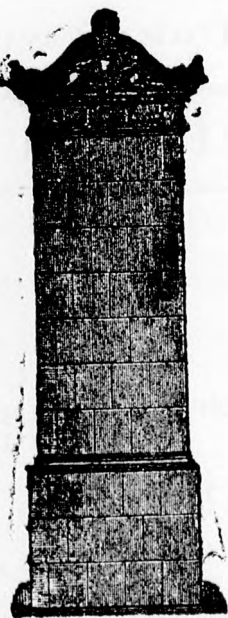
Piac és Kossuth-utca sarkán.

Ajánlja dus raktárát: vas, szer-
szám, épületvaslás, házi-, kerti-
és konyha felszerelésekben.

Hatvan-u. 2. szám alatti raktáramban

nagy választék magyar bud-
veiszi gyártmányu porcellan
kályhákban, valamint első minő-
ségű vasbutorok, fürdőkádák, jég-
szekrények és fényezett fémárak.

Szolid kiszolgálás. — Iutányos árak.

MIHALOVITS J. gyógyszerháza

a "kigyóhoz,"

DEBRECZEN, Főpiacz.

A városházzal szemben

Ajánlja:

"HARMAT CRÈME"

arczépítő, és bőrápoló kenőcs, mely teljesen ártalmatlan, nem zsíroz, tehát nappal is használható s az arcznak üdéséget, finomságot s hamvaságot kölcsönöz. Az arcot tisztítja és fehériti. Kiváló eredménnyel használható arczörösség, májfolt, sémör, szepő, s egyéb bőrtisztítatlanságnál valamint napégte és szél kifújta arcznál s kéznél.

1 tévely Harmat crème ára: 1 korona
Hozzá való Harmat szappan 1 drb. 70 fillér. Ajánlja továbbá **HARMAT ARCZPORAT** (pouder) mely készítmény az arcnak üde, ifjú színt kölcsönöz s nem rontja az arczört. Kiváló illata, teljesen ártalmatlan volta, valamint finomsága által vetekedik bármely más hasonló készítménnyel.

Jól tapad, s igen jól fed.

Kapható: fehér, rózsá és crème színben
Próbadozka **HARMATPOUDER** ára: 50
1. Nagyobb doboz 1 kor. és 2 kor.

Ajánlja továbbá következő arczporait:
Berlini tettpouder [3 féle színben] próbadoboz 40 fill. nagyobb doboz 1 kor. s 1 kor., 60 fill. **Velutin powder** [3 féle színben] próba doboz 60 fill. — Nagyobb doboz 4 pn. korona.

Moly, kár ellen biztosít
megóvó intézet

VÉGH GYULA

szücsmeister,

Debreczen, Gróf Dégenfeld (Rózsater 3 sz. Szikszai-ház.)

Van szerencsém a nagyérdemű közönségbecses figyelmét felhívni elsőrangú szücs-műhelyem berendezésére, ahol elvállalok mindenféle teli ruhák nyári gondozását, u. m. utazó bundák, lábvedők kocsi takarók, szőnyegek, női-és férfi felöltők stb. a legnagyobb felügyelet mellett elfogadok. Műhelyem pontos és szoliditásától méltóztassék meggyőződni.

Anyaralásra beadott ruhák tűz ellen biztosított helyen tartatnak.

Levelező-lapok czímre küldése után hazhoz is elküldök.

Hajdu-vármegye és Debreczen sz. kir. város
Főispánja.

195—1902. sz.

Pályázati hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város törvényhatóságának az alábbi határidő lejártá után tartandó legközelebbi rendes közgyűlésen egy házipénztári tiszti állás fog választás utján betöltetni, mely állás 1500 korona fizetésből és 300 korona lakáspénzből álló javadalmazással van egybekötve.

Azok tehát, a kik erre az állásra pályázni kívánnak s a törvényes minősítést kimutatni képesek, felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám, mint a kijelölő bizottság elnökéhez folyó évi június hó 20-ik napjának délután 5 órájáig annyival inkább nyujtsák be mert a később érkező pályázati kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Ezuttal egyszersmind a fokozatos előléptetés utján esetleg megüresedő állásra is lehet pályázni.

Debreczen 1902. május 15.

Puky Gyula
főispán.

Alkalmi ajánlat.

A nyári idény beáltával — miután a szőnyeg és virágágyak

kiültetése elérkezett, bátor vagyok a mélyen tisztelt közönségnek tudomására hozni, hogy nálam a **legszebb és legerősebb növényeket a legolcsóbban** beszerezhetők.

Bármely időben szolgálatára állok a t. közönségnek.

Kiváló tisztelettel:

Paczelt János.

Hajduvármegye és Debreczen sz. kir. város
Főispánja.

598—1901. sz.

Pályázati hirdetmény.

Debreczen szab. kir. város törvényhatóságának az alábbi határidő lejártá után legközelebb tartandó rendes közgyűlésén egy számvevőségi számtiszti állás fog választás utján betöltetni, mely állás 1800 korona fizetésből és 300 korona lakáspénzből álló javadalmazással van egybekötve.

Azok tehát, a kik erre az állásra pályázni kívánnak s az 1883. I. törv. czik 17. §-ban meghatározott minősítést kimutatni képesek vagy legalább az eme §. második bekezdésében kikötött feltételeknek elegendet tenni hajlandók, felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám, mint a kijelölő bizottság elnökéhez folyó évi június hó 20-ik napjának d. u. 5 órájáig annyival inkább nyujtsák be, mert a később érkező pályázati kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Ugyanezen idő alatt egyuttal a fokozatos előléptetés utján esetleg megüresedő állásokra is lehet pályázni.

Debreczen, 1902. május 13.

Puky Gyula
főispán.

Árleszállítás

1902 május 1-től.

Pirszen (Cox)

1 mm. 3 K. 60 f.

Debreczen sz. kir. város

légszeszgyárában.

Ugyanott tekete

köszén-kátrány

1 mázsa 8 kor.

Nagyban vevőknek és elarusítók-
nak kedvezmény.

Nemes rózsafák

a legmegbízhatóbb kitűnő fajokban
kaphatók igen jutányos áron

Farkas és Harabula

műkertészek

rózsá és növény telepén

kertész telep Mike-Péresi ut men-
tén virág csarnok fő piacz nagy
tőzsde mellett.

Nagy készlet

tavaszi kiültetésre minden féle
disz és viritó növényekből.

== Készít ==

Csokrokat,

Koszorukat,

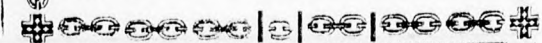
Virág-kosarakat, és

mindenféle virág munkát

a legfinomabb izléssel legujabb
divat szerint

rendkívül jutányos áron.

Élő vágott virágokból állandó
nagy raktár. Vidéki rendelések
gyorsan és pontosan teljesíttetnek.
Kertek és virág ágyak készí-
tése szolid árak mellett teljesít-
tik. te

Szivattyúk

mindennemű házi és nyil-
vános ezélokra, a mező-
gazdaság-, építkezés- és
iparnál.
Csövek, tömlők, csapok
stb. stb.

Szivattyu- és gépgyártási
betéti társaság

Mérlegek

legujabb javított reneszerü
tizedes, futó súlyu és hidmér-
legek fából és vasból, keres-
kedelmi, közlekedési, gyári
mezőgazdasági és ipari
ezélokra.

Embermérlegek, mérlegek,
házi használatra, stb.

W. GARVENS, WIEN,

Kapható technikai és gépüzletekben, kutkésítőknél stb.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

I. Schwarzenburgstrasse 6.
I. Wallfischgasse 14.

I. Schwarzenburgstrasse 6.
I. Wallfischgasse 14.

A legujabb

női ruhaszövetek, delain, batist, zephir és mindenféle mosó ruha kelmék

óriási választékban

raktárra érkeztek

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utódai
czégnél Kistemplom-bazár.

Griczmann Gyula

orthopéd czipész.

Piacz-utca 11. szám (Bika-szálloda mellett.)

Ajánlja magát mindenféle orthopéd munkáknak és czipő különlegeségeknél elkészítésére. Felhívja a merev és hajlékony ludtalpuaknak, különösen a pinczerek és kereskedőknek, valamint egyéb lábbetegségbenszenvedőknek figyelmét, helybeli jeles orvosok által is elismert és kitűnőnek talált

orthopéd czipő

készítményeire,

melyek a beteg lábra feltétlen gyógyhatásúak s felette kényelmesek és könnyűek.

Mérték utáni megrendelések a legdivatosabb és legpontosabb kivitelben!

... 50 évi siker ...

ESZÉKI ...

ARCZKENŐCS

ÉS ESZÉKI ...

SZALVATOR-

SZAPPAN ...

Eltávolítja a szeplőt, májfoltot és a bőr összes tisztátalanságát.

Valódi csakis a

DIENES J. C. SZALVATOR-
gyógytáraból.
ESZÉKEN, Felsőváros.

1 téglés eszéki arczenőcs ára 70 fill. és 1 kor.
1 drb Szalvator-szappan " 1 kor.
1 téglés kézi paszta " 1 kor. 20 fill.
Lyon rizspor kis doboz 1 kor., nagy doboz 2 kor.

Ezen cikkek mentek minden ártalmas alkatrészekből és megfelelnek tökéletesen a 71,012 száma B. m. rendeletnek.

FORAKTAR, BUDAPESTEN

TÖRÖK JÓZSEF

gyógyszerész ...

VI., Király-utca 12 és Andrassy-ut 29.

Tavaszi és nyári idény

1902

Valódi brüni szövetek.

Egy szelvény 3,10 méter hosszú, teljes férfi-öltöny (kabát, nadrág és mellény) csak

frt. 2.75, 3.70, 4.80 jó	} valódi gyapju- szövet.
" 6.— és 6.90 jobb	
" 7.75 finom	
" 8.65 finomabb	
" 10.— legfinomab	

Egy szelvény fekete salonöltönyhöz 10 frt., úgy felöltőszövet, turisztalódn, legf. kammgarn stb. küldetik szét gyári áron a szolid és megbízhatónak elismert posztógyári raktár által

Siegel-Imhof Brünben

Minta ingyen és bérmentve. Mintaszerrinti szállítást biztosíték. Magánvevők, ha közvetlen rendelik fentti gyári-forrásnál, jelen-
tékenyen takarítanak.

Megérkeztek!

A legszebb tavaszi ujdonságok

női divatszövetekben

Bluz selymekben,

Tennis, chiné és

De laine szövetekben,

napernyőkben.

Szabó Lajos fiai

czégnél,

Debreczen — Rózsatér.

ROZSNYÓI vasas gyógyfürdő

klimatikus gyógyhely és

hidegvíz-gyógyintézet

Gömör megyében.

Bánréve-Dobsinai utvonál állomása, a fővonalakkal és a székes-fővárossal naponta 4-szeri vasuti közlekedés. Igazgató fürdőorvos: Dr. Altstock Armin. A rozsnyói vasas gyógyfürdő Gömör megye északkeleti részén az 1290 méter magas Pozsáló vagy Ökörhegy déli oldaláról leereszkedő Csuesomi völgyben fekszik, 400 méternyire a tenger színe fölött. Gyönyörű feyves és lombos erdők veszik körül a fürdőt s borítják a völgy nyugoti s keleti határait képező Kálvária és Rákos hegységeket, melyeken nagy kiterjedésű s gondosan ápolat sétányok tartanak fenn. A rozsnyói vasas fürdő gyógyvize és hidegvíz-gyógyintézete javalva van: a) a női ivarszervek betegségeiben s következményeinek; b) a vér rendellenes összetételén alapuló betegségeknél (vérszegénység, sápkór), c) súlyos betegségek utáni elgyengülések esetén, d) görvélly- és angolkór, e) idegbajoknál stb. Éghajlata. A gyógyfürdő éghajlata hegyi, 17° C nyári közép hőmérséklettel. Ozonduz üdítő levegője teljesen pormentes. A fürdő a zord északi és északnyugoti szelektől teljesen védett. Vasas gyógyforrások. Rózsnyó fürdőnek több vegyi összetételre, különböző vasas gyógyforrása van. Nevezetesen: Antalkut, Bánya-forrás, Amália-forrás, Szép leányforrás stb. Antal-forrás 1000 gramm víz tartalmaz grammokban: Vasat (Fe) 0.05747, Mangázt (Mn) 0.00413, Calciumot (Ca) 0.00404, Magnesiumot (Mg) 0.0031, Kaliumot (K) 0.00740, Natriumot (Na) 0.00314, Sulfat-maradékot (S O₂) 0.16038, Kovasavat (Si O₂) 0.01704, Szénsavat (C O₂) nyomokban, Chlorot (Cl) nyomokban. Összeg: gramm: 0.25661. Talált összes szilárd maradék 0.25661 gramm. Vegyelemelte Dr. Mátray Gábor, a budapesti orvosi vegyi laboratorium tulajdonosa Budapesten. Szobaárak. Egy teljesen felszerelt ágygyal a főévad alatt, vagyis június 25-étől augusztus 25-éig 1 kor. 20 fillértől 2 kor. 40 fillérig; két ágygyal 2 kor. 40 fillértől 2 kor. 80 fillérig; minden külön ágy naponta 60 fill. Villanyvilágítás hetenként 1 kor. Az elő- és utóévadban a szobák árai 30% -kal olcsóbban számíttatnak, mint a főévadban. Fürdőárak. Egy vesas kőfürdő 80 fill., a városból jövet-menet társaskocsival 1 kor. 20 fill., egy ezinfürdő 60 fill., társaskocsival 1 kor. Tíz jegy előre váltva: kádfürdő 7 kor. 20 fill., társaskocsival 10 kor. 80., ezinfürdő 5 kor. 40 fill., társaskocsival 9 kor. Egy lepedő 20 fill. Egy tükörfürdő zuhanyval és gőzkamarával 1 kor., 20 fill. Tíz jegy előre váltva: tükörfürdő zuhanyval és gőzkamarával 9 kor., társaskocsival 10 kor. 80 fill. — A hidegvíz-gyógyintézet egy nagyobb medence-fürdőből áll, melyben a víz tetszés szerint gőz által szabályozható, továbbá gőzkamra-, zuhany- és massage-szobából. Szórakozás. A gyógyház előtti teraszon naponta kétszer játszik egy jól szervezett nemzeti zenekar. A gyógyteremben zongora s számos hirlap áll a vendégek rendelkezésére. Tombola s táncmulatságok gyakran rendeztetnek. Tennis-pálya a fürdő területén. Kocsizással összekötött kiránduló-helyek, melyek egy fél nap alatt megtehetőek: a kraszua-horka-váraljai vár, a betleri park és vasgyári, a nadabulai papirgyár. További egy napot igénybe vevő kirándulási helyek kocsin: a szádellői völgy, az aggteleki cseppkő- és dobsinai jégbarlang. Étkezés. Az étkezés tetszés szerint étlapról választva igen jutányos árak mellett — vagy pedig közös étkezés (table d'hote) 2 kor. 70 fill. Gyógy- és zene-illeték. Gyógyilleték személyenként egy hétre 2 kor. Igénybe vett első orvosi rendelés 5 kor. Zeneilleték személyenként egy hétre 2 kor. A gyógy- és zeneilletéket mindazon t. vendégek tartoznak fizetni, kik három napon túl időznek a gyógyhelyen. Tíz éven alóli gyermekek a gyógy- és zeneilleték felét fizetik. Évad: Május hó 1-étől szeptember hó 30-áig. Bérkocsi a vasuti állomástól a fürdőig 2 kor. Társaskocsi a város és fürdő között egész nap közlekedik. Posta, távirda és gyógyszerár 15 perzenyre a városban. Felvilágosítással szivesen szolgál s prospectust bérmentve küld. A fürdőtelep összes helyiségei villanyosvilágításra berendezve. **Az igazgatóság.**

